

SVRATKA & GOLF KLUB UMĚLCŮ – 17

První karlštejnské hřiště byste marně hledali na svazích Voškova v Českém krasu. Správná odpověď zní: Na stejnojmenné stráni nad Svatouchem – obcí nedaleko města Svatky – je na vlastních pozemcích začal budovat svérázný obchodník Alois CHOCHOLÁČ, zřejmě po roce 1941.

Mnohem dříve, než se stal světově uznávaným insitním umělcem, dokázal kolem sebe soustředit skupinu výtvarníků z řad místních rodáků stejně jako přespolních „chalupářů“ – především z okruhu absolventů pražské AVU. Pak už byl jen krůček ke golfovému klubu...

S rozvinutím a využitím ekonomického potenciálu „Malířů Vysočiny“, které měl kolem sebe, dokázal po válce hřiště dokončit. K obstarání finančních prostředků pro jeho výstavbu neváhal připravovat

prodejní výstavy, pořádat aukce, vydávat almanachy... Ze sedmnácti „akademických výtvarníků“ dokázal stvořit virtuální sportovní klub, což

Půdorys jako malířská paleta

Poté, kdy v r. 1935 vystavěl u rybníka v blízkých Milovech hotel Devět skal (dnešní Milovská

**Výtvarné pojetí – půdorys coby symbolický obraz malířské palety bylo dílo Chocholáčovo stejně jako zahradnicko-sadové úpravy...
Válečné dítě a nejdelší jamka**

mimořádně ocení každý, kdo má elementární pochopení pro individualismus umělecké duše (a její apriorní nechuť nechat se jakkoli organizovat)!

restaurace) a později převzal po tchánovi obchod ve Svatce, obrátil A. Chocholáč svoji pozornost ke golfu. Na slunné stráni nad Svatouchem v nadmořské

výšce 720 m založil osobité, krajinářsky koncipované hřiště „namalované do krajiny“, jak bylo již před lety výstižně charakterizováno na stránkách ForGolfu.

O spolupráci na projektu se obrátil k člověku v té době nejpopulárnějšímu – Josefu Charvátovi, který měl čerstvě za sebou své životní klánovické dílo. Výtvarné pojetí (půdorys coby symbolický obraz malířské palety) bylo ovšem Chocholáčovo stejně jako zahradnicko-sadové úpravy... V Charvátově pozůstalosti jsme objevili dvě skici, z nichž jedna by mohla být plánem původního hřiště (délky o málo přesahující 2 km). Je zřejmé, že od samého

Grünerův statek pod Karlštejnem – dobová fotografie a kresba z přibližně stejného místa (40.léta)

počátku zde byly uplatněny jisté kompoziční prvky, které se zachovaly až do dnešní doby – zdvojené greeny či naopak společná odpaliště určitých jamek, dlouhé herní osy apod.

Mnohé prameny kladou vznik hřiště na přelom let 1939/1940, vycházející zřejmě ze starších informací O. Řezáče, převzatých později I. Vávrou a od něj dalšími autory. Podle kronikáře Města Svratky a správce muzea M. Mudrocha však zakoupil A. Chocholáč dotyčné pozemky až v roce 1941, kdy na nich přestala hospodařit rodina sedláka Grünera (odstěhovala se na zemědělsky výnosnější půdu k Litomyšli). Je vysoce

pravděpodobné, že stavba mohla být zahájena až po získání pozemků. Její první část tedy tak jako tak proběhla za války. S poválečnou „dostavbou“ se začalo hned po r.

tisíce stromů, vybudovány čtyři rybníčky, 15 laviček a půlkilometrová příjezdová cesta. Pro účely klubového zázemí byla adaptována přilehlá hospodářská usedlost

parametry. Jakkoli celkově krátké, pyšnilo se na svoji dobu jednou z nejdelších českých drah vůbec: jamka č. 4 měřila 505 m!

GK umělců 17 ke zlidovění golfu

Po roce 1948 však již žádný golfový klub nemohl – podle revoluční legislativy – být založen jako samostatný klub, ale pouze jako součást „jednotné“ sokolské organizace. Proto i náš klub musel navenek působit jen jako oddíl golfu místního Sokola, ačkoli mezi golfisty, jak vyplývá ze vzpomínek karlovarského historika O. Řezáče, vystupoval nadále jako „GK umělců 17“. Svědčí

Golf klub umělců 17 sleduje zlidovění golfu. Chce spojovat prvky sportovní se zájmy uměleckými (Zpráva z tisku, 15. 6. 1949).

1945 a hřiště bylo údajně hratené v roce 1947. Předpokládáme, že tou dobou a pod ekonomickým tlakem vznikla idea založení Golf klubu umělců.

Během výstavby zde bylo – kromě devíti drah – vysázeno tři

(tzv. Grünerův statek). Náklady na uvedené úpravy ve výši přes 700 tis. Kč byly získány prodejem obrazů členů klubu. Z porovnání druhé Charvátovy skici (datované r. 1947) a dobové skóre-karty lze dovést podobu hřiště i jeho

Kdo byli členové GOLF KLUBU UMĚLCŮ – 17?

Alois Chocholáč (7. 1. 1906–3. 6. 1983) – zakladatel a jednatel klubu, syn obchodníka z Nového Města na Moravě. Oženil se s Annou Loubovou, dcerou svrateckého obchodníka, a začal zde úspěšně podnikat. Se členy klubu nikdy nevystavoval, jejich účast na výstavách „pouze“ organizoval, vydával almanachy jejich děl a prodával je. Z výtěžků těchto aktivit financoval po válce výstavbu hřiště. Teprve v druhé pol. 50. let, když přišel o hotel v Milovech, živnosti ve Svatce i Novém Městě a de facto i pozemky na Karlštejně, začal se jako autodidakt věnovat tvorbě samostatně, dřevěných plastik a veřejných interiérů osobitého stylu. V tomto oboru se stal ojedinělým zjevem naší výtvarné scény přelomu 50.–60. let dvacátého století.

ČLENY GKU 17 UVÁDÍME V ABECEDNÍM POŘADÍ:

1. **KAREL BALÍČEK** (31. 10. 1904–25. 3. 1985) – ředitel základní školy a organizátor výtvarného života ve Svatce, malíř Vysočiny – autodidakt, člen Syndikátu výtvarných umělců, dále neorganizován, vlastnil dům s ateliérem na náměstí ve Svatce.

2. **FRANTIŠEK BUKÁČEK** (25. 4. 1910–5. 1. 1988) – absolvent AVU (prof. Loukota, Nechleba), malíř působící ve východ. Čechách a na Moravě, pracovník Městského muzea v Poličce, člen Bloku, ČFVU, SVUM a SČVU, v r. 1983 zasl. umělec.

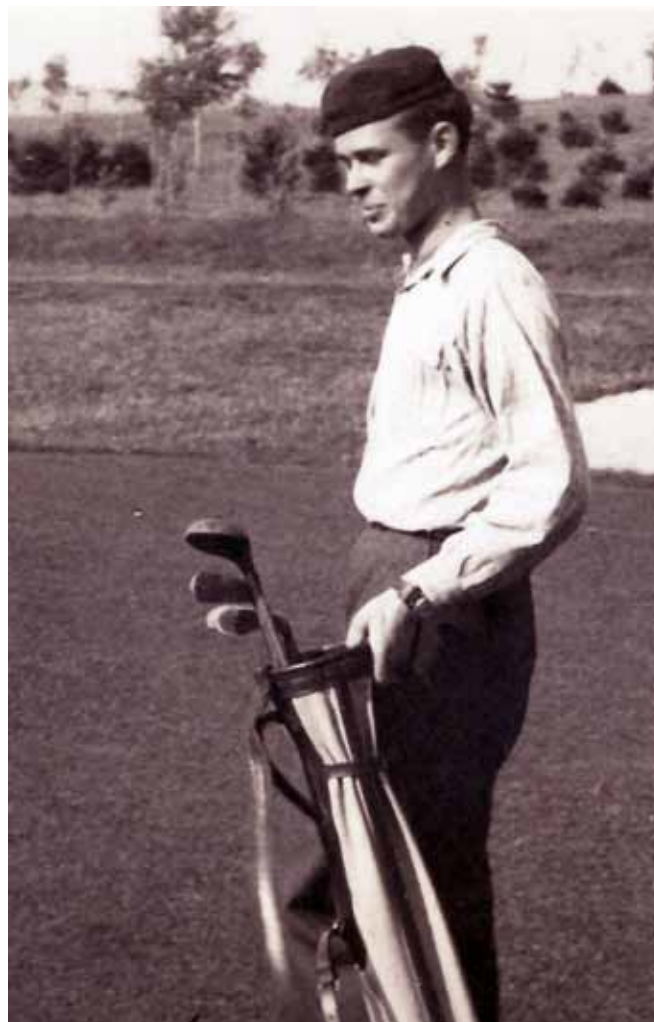
o tom i ve sbírkách svrateckého muzea zachovaná noticka z novin Jitřenka (15. 6. 1949), v níž se uvádí: „Musejní Spolek Palacký připravuje na polovinu července t. r. otevření IX. Východočeského salonu v Poličce. Vystavují tentokrát výtvarníci 'Golf klubu umělců – 17', odbor Sokola ve Svatce... Základem je soubor 17 výtvarných umělců – malířů, kteří Českomoravskou vysočinu navštěvují a mají k ní osobitý, hřejivý poměr. Prvním předsedou je Mistr Jiří Trnka... Golf klub sleduje zlidovění golfu. Chce spojit prvky sportovní se zájmy uměleckými.“

17 umělců a 155 hráčů za rok 1949

Další plány nebyly o nic méně ambiciózní. Návrh moderní

klubovny pocházel od předních architektů Cubra & Pokorného (mj. autorů Domu módy na Václavském náměstí a o 10 let později spolu s J. Hrubým československého pavilonu na světové výstavě v Bruselu, v němž se jejich osudy znovu protkly s dílem A. Chocholáče). Některé z almanachů, které klub vydával, se zachovaly dodnes.

Předloni byl například v pražské aukční síni Symposion vydražen konvolut 15 akvarelů a kreseb s předmluvou předsedy a jednatele spolku. Obdobná bibliofilie byla nedávno nabízena ke koupi členům vedení současného klubu. O mimořádnosti takových sběratelských kuriozit (jejichž cena dosahuje až 100 tisíc Kč) svědčí nejlépe fakt, že se dosud žádnou z nich nepodařilo získat

Josef Víšek – člen „odboru golfu“ při Sokolu Svatka (1.pol. 50.let)

3. **FRANTIŠEK EMLER** (26. 7. 1912–25. 5. 1992) – absolvent AVU (prof. Nejedlý, Pukl), studia v Itálii a Francii, malíř, grafik a ilustrátor, scénograf, člen ČFVU a SČVU, v r. 1982 zasl. umělec.

4. **JOSEF FIALA** (31. 8. 1882–11. 4. 1963) – absolvent AVU (prof. Hynais) a v Mnichově, malíř – krajinář a figuralista, na Svratce jezdil z Prahy do své chaty Toscani u Miloveckého rybníka.

5. **RUDOLF HANYCH** (11. 4. 1906–28. 3. 1994) – místní rodák, původně zemědělec, později absolvent AVU (prof. Nejedlý), realistický krajinář, typický malíř Vysočiny.

6. **JAROSLAV HUDEC** (2. 6. 1910–1996) – absolvent AVU (prof. Loukota, Švabinský), grafik, malíř a restaurátor působící v Praze, člen Umělecké besedy, Jednoty umělců a ČFVU.

7. **ADOLF HOFFMEISTER** (15. 8. 1902–24. 7. 1973) – absolvent Právnické fakulty UK, malíř, ilustrátor, grafik a karikaturista, fotograf, překladatel i diplomat (velvyslanec v Paříži v l. 1948–1951), pedagog na VŠUP (ateliér kresleného a loutkového filmu), v jeho biografii se svratecká epizoda pomíjí, s golfem jej pojí především Golfový klub Líšnice, který spoluzakládal již v r. 1928.

8. **JOSEF JAMBOR** (29. 10. 1887–17. 9. 1964) – absolvent AVU (prof. Loukotka, Bukovaneč, Švabinský), grafik a realistický krajinář, typický malíř Vysočiny. Člen skupiny Koliba. Autor románové kroniky Soumrak rodu Jamborova. Jeho chalupa na Blatinách byla střediskem společenského života.

9. **FRANTIŠEK CÍNA JELÍNEK** (6. 6. 1882–3. 2. 1961) – absolvent AVU (prof. Hynais), působil na Benecku jako sportsman – lyžař a cyklista, v Praze působil v Loutkovém divadle umělecké výchovy, na Vysočině zejm. přes léto na Křižánkách, kde si postavil chatu a tvořil dynamické krajinomalby.

10. **LUDMILA JIŘINCOVÁ** (9. 5. 1912–22. 1. 1994) – absolventka Keramické školy v Bechyni a AVU (prof. Šimon), grafička a ilustrátorka, věnovala se i známkové tvorbě a kreslenému filmu, silně inspirovaná hudbou, členka ČFVU a Hollaru.

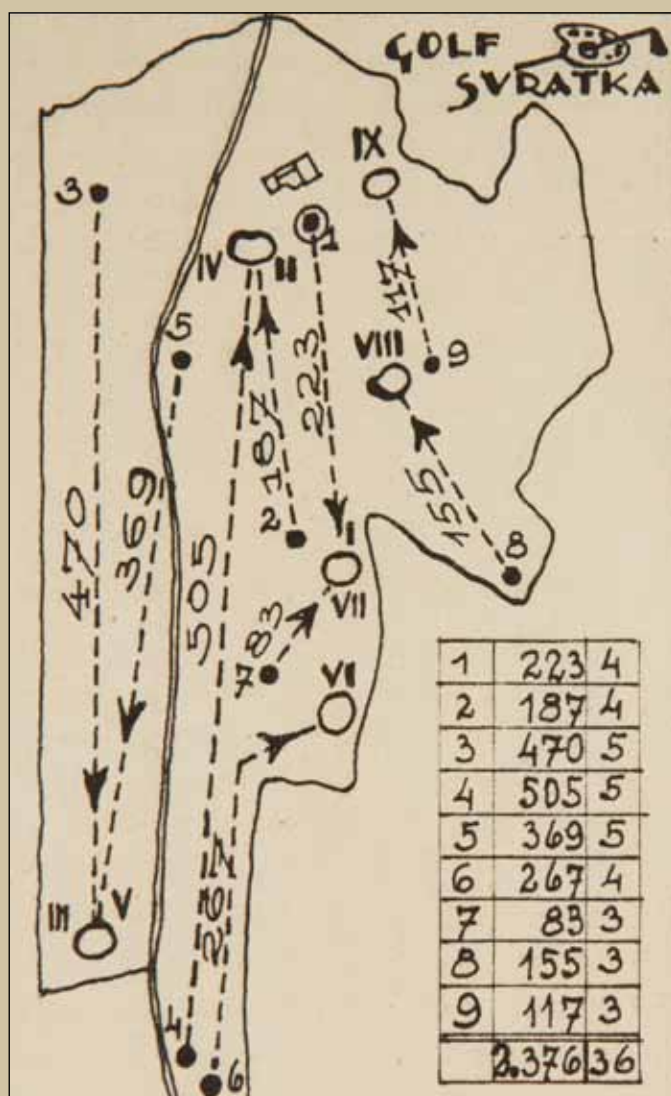
11. **JIŘÍ KREJČÍ** (1. 12. 1899–8. 6. 1977) – absolvent AVU a VŠUP (vždy u M. Švabinského), kreslíř, malíř akvarelů a krajinář, působil v Praze též jako novinář, člen SVU Mánes a SVU v Brně.

Charvátův plán 1947, plánek z dobové skóre-karty a plán současného stavu hřiště

ani jinak velmi aktivnímu Městskému muzeu ve Svratce. „Ano, vím, o co jde, dokonce jsem takovou knihu měl v ruce ... nevím však, kolik toho bylo vydáno. Město bohužel nevlastní ani kousek,“ říká kurátor muzea M. Mudroch. Lze se jen dohadovat, že většina z těchto unikátních souborů byla v uplynulých letech zničena rozprodejem originálů „per partes“... V zápisech místního Sokola z r. 1949 se mj. uvádí: „Byl založen

Golf klub 17 – zakládalo jej sedmáct výtvarných umělců, prvním předsedou se stal Jiří Trnka. Během září a října se zde vystřídal 155 hráčů...“ O druhém roce činnosti klubu se dozvídáme jen zlomky: „Golfový oddíl vede Alois Chocholáč ... V roce 1950 získal 22 nových členů. Hraje se pod vedením trenéra Zdeňka Šulce z Prahy ... Údržba hřiště stála 32 850 Kčs. Hráči bývali ubytováni v Mánesu nebo v provisorní noclehárně na hřišti,

nově bylo vysázeno 130 stromků. Z následujícího období jsou již zprávy pouze zprostředkované a kusé.

V první polovině padesátých let GK umělců 17 ještě aktivně působil, o čemž svědčí i pořádání Soutěže Vysočiny, které se ve dnech 28. a 29. srpna 1954 zúčastnili golfisté z Karlových Varů a Brna. Podle vzpomínek R. Matolína, který se ve Svatce seznámil s golfem, bylo v provozu pouze pět jamkovišť. Greeny

Byl založen Golf klub 17 – zakládalo jej sedmáct výtvarných umělců, prvním předsedou se stal Jiří Trnka. Během září a října se zde vystřídalo 155 hráčů (Zpráva Sokola Svatka za r.1949).

podél cesty na vrch Karlštejn byly zaplaveny močalem. R. Matolín zajel do Svatky ještě i v roce 1955. Po smrti Hanna Tondera vznikla následujícího roku myšlenka uspořádat celostátní soutěž

– jeho memoriál. Osloveny byly všechny kluby a oddíly vč. svrateckého. Tím však veškeré stopy o činnosti GK umělců 17 končí. Hřiště přestalo být udržováno a postupně zarostlo...

Zmrtvýchvstání v šedesátých

Padesátá léta tak zmařila Chocholáčovo úsilí a připravila jej postupně o všechno, co zdědil – vyženil – vybudoval. Ač zbaven prostředků k podnikání, nenechal si vyvlastnit výtvarné vidění světa ani fantazii. Jako samouk se stal průkopníkem umění dřevorostů, koláží, intarzií a tvůrcem mnoha veřejných interiérů – z pražských restaurací např. Oživlé dřevo na Strahově

12. **JAROSLAV NOVÁK** (16. 2. 1914–8. 3. 1984) – absolvent AVU (prof. Nejedlý, Nowak), malíř, grafik a ilustrátor dětských knih, scénograf, člen Hollaru a ČFVU. Jeho osoba coby člena Klubu dříve nebyla ztotožněna.

13. **KAREL JAN SIGMUND** (7. 2. 1897–23. 10. 1959) – malíř krajinář, působící v jihovýchodních Čechách.

14. **VÁCLAV TREFIL** (28. 9. 1906–1989) – absolvent AVU (prof. Nejedlý), člen skupiny Říjen, SVU Aleš, Syndikátu a ČFVU, pedagog na AVU.

15. **JIŘÍ TRNKA** (24. 2. 1912–30. 12. 1969) – absolvent VŠUP, malíř, grafik, ilustrátor a scénograf – ale především loutkář (založil studio kreslených filmů Bratři v triku). Byl členem SVU Mánes a SČVU, v r. 1955 zasl. umělec, 1963 nár. umělec. Na IX. Východočeském salonu vystavoval jen jako host. Byl prvním předsedou klubu, ale v jeho biografích – obdobně jako u A. Hoffmeistera – je tato epizoda zcela pomíjena. Svratku nicméně navštěvoval pravidelně s celou rodinou.

16. **JERONÝM HUS VÍTEK** (8. 7. 1914–1988) – místní rodák, absolvent SUPŠ v Bechyni a VŠUP, malíř, grafik a designér dřevěných hraček, šperků a textilů, pedagog odborných škol, člen ČFVU.

17. **JAROSLAV ZDRŮBECKÝ** (2. 8. 1907–1991) – absolvent Státní grafické školy, malíř krajinář působící v Praze, člen ČFVU.

Jako host klubu na IX. Východočeském salonu dále vystavoval F. Ropek. Za člena klubu bývá někdy (např. ve Wikipedii) mylně uváděn J. Zrzavý. Do okruhu přátel klubu patřili další „malíři“ O. Bubeníček, J. Hegr, J. Hlavín, F. A. Kracík a J. Odvárka, sochaři A. Odehnal a F. & M. Kovaříkové, spisovatelé J. V. Pleva, M. Bureš a H. Chvojková Trnková, v neposlední řadě pak místní „modus operandi“ – pražský nakladatel B. Tuček, hostitel přespolních výtvarníků a zakladatel zdejšího muzea (označovaný za „mecenáše a zvelebitel Svratky“).

V muzeu byla v r. 2006 otevřena Galerie malířů Vysočiny, kde jsou svými díly – kromě jmenovaných umělců – zastoupeni i F. Kaván, Z. Fiala, K. Wagner, J. Polanský, K. Liebscher, R. Schlosser aj. Místem, kde se v minulosti scházeli, byla kdysi kulturní Restaurace U Šillerů. Dodnes zde visí seznam bývalých uměleckých štamgastů... Místní podnikatel J. Bureš dokonce před válkou naplánoval výstavbu Hotelu Mánes. Ten byl po válečné přestávce dokončen a stal se velmi populárním turistickým cílem.

Záběr ze hřiště v r.1975 – zeleň v poločase vzrůstu oproti současnosti

či Vysočina na Národní třídě, Déminka v Hradci Králové, Navivního restaurantu neboli Domu šenkovního u bílého anjela pod bránou Horskou v Kolíně, v neposlední řadě pak kulturní hospody v hotelu U Šillerů ve Svratce. Prosadil se i v zahraničí – výstavami v Budapešti, Ženevě, Moskvě, Petrohradu..., zejména ovšem ohromným úspěchem na EXPU '58 v Bruselu.

v r. 1936), se tím splnil sen o vlastním – byť poněkud vzdáleném – hřišti. K předním aktérům patřili O. Mikš, Z. Příkryl a J. Bouček. Do roka se jim podařilo resuscitovat k životu sedm z devíti původních svrateckých drah. Jamky č. 8 a 9 byly obnoveny až později – v 80. letech. Klub zde působí stále, přejmenován na Golf Club Brno 193 (s výhradou epizodních sporů s Par Golf

Matadorům brněnského golfu, jehož počátky jsou spojeny s r. 1932 a vojenským cvičišťem v Králově Poli, se splnil sen o vlastním hřišti. Do roka se jim podařilo resuscitovat k životu sedm z devíti původních drah.

Konec 60. let přinesl z Brna obrodu i svrateckému golfu. Známé pozemky pod hřištěm (jakoli až do r. 1969 formálně stále ještě patřily A. Chocholáčovi) v mezidobí připadly do správy n. p. Žďárské strojírně. V roce 1967 byl ustaven golfový oddíl při TJ Lokomotiva Ingstav Brno, jehož funkcionářům se podařilo uzavřít se Strojárnami dohodu o jejich užívání. Matadorům brněnského golfu, jehož počátky jsou spojeny s r. 1932 a vojenským cvičišťem v Králově Poli (samostatný GC Brno byl založen

Clubem z brněnského autodromu, který si koncem minulého století pronajal část pozemků od ŽĐAS, a. s.), od r. 2005 pod názvem Golf Club Svratka 1932. Hřiště (délky 2,3/4,6 km – par 66) si zachovalo původní, historicky danou osnovu. I když se měnilo pořadí jamek a některé krátké se několikrát stěhovaly, přece zůstává – jako jediné u nás – věrně Charvátovu konceptu. Jen původně parková Chocholáčova zeleň povyroستla, takže hřiště postupně získává čím dál více lesní charakter...